

DAINIUS VAITIEKŪNAS

Algirdui Juliui Greimui – du *Semiotica* numeriai

Semiotica: Journal of the International Association for Semiotic Studies: Semiotica, 2017, Issue 214, Semiotica, 2017, Issue 219: Berlin/Boston: De Gruyter Mouton, ISSN 0037-1998, e-ISSN 1613-3692

Moderni semiotika susiformavo 7-ajame XX amžiaus dešimtmetyje. Šiuo metu pasaulyje priskaičiuojama per pusšimtį semiotikai skirtų mokslo žurnalų: esama tarptautinių ir nacionalinių semiotikai skirtų, bendrosios semiotikos ir specializuotų semiotikos žurnalų. Nuo 1994 m. Lietuvoje, Vilniaus universitete, leidžiamas periodinis mokslo leidinys *Semiotika*¹ (redaktorius Kęstutis Nastopka). Iš tarptautinių semiotikai skirtų žurnalų žinomiausi – ilgiausiai gyvuojantys leidiniai: *Sign Systems Studies*² (nuo 1964 m. leidžiamas Tartu universitete, anksčiau jis buvo žinomas kaip *Труды по знаковым системам* – Σημειωτική), *Transactions of the Charles Peirce Society*³ (nuo 1965 m. JAV jį leidžia Charles'io S. Peirce'o asociacija) ir *Semiotica*⁴ (nuo 1969 m. leidžia tais pačiais metais įsteigta Tarptautinė semiotikų asociacija). Prancūzijoje iki šiol pasirodo Algirdo Juliaus Greimo vadovaujamos tyrėjų grupės 1977 m. įkurtas periodinis mokslo leidinys *Actes sémiotiques*⁵ (iš pradžių ėjo tokiu pavadinimu: *Bulletin du Groupe de recherche sémio-linguistique*).

2017 metais, jubiliejiniais lietuvių semiotiko Algirdo Juliaus Greimo (1917–1992) metais, Tarptautinė semiotikų asociacija mokslininkui paskyrė net du pasaulio semiotikų bendruomenei plačiai žinomo periodinio mokslo žurnalo

-
- 1 *Semiotika*, prieiga internetu: <http://www.semiotika.lt/zurnalas-semiotika/apie-zurnala/> [žiūrėta: 2018 11 11].
 - 2 *Sign Systems Studies*, prieiga internetu: <http://www.sss.ut.ee/index.php/sss> [žiūrėta: 2018 11 11].
 - 3 *Transactions of the Charles Peirce Society*, prieiga internetu: <https://www.jstor.org/journal/trancharpeirsoc> [žiūrėta: 2018 11 11].
 - 4 *Semiotica*, prieiga internetu: <http://iass-ais.org/iass-publications/semiotica/> [žiūrėta: 2018 11 11].
 - 5 *Actes sémiotiques*, prieiga internetu: <http://publications.unilim.fr/revues/as/> [žiūrėta: 2018 11 11].

Semiotica numerius: „A. J. Greimo gyvenimas ir semiotika“ (Nr. 214)⁶ ir „Semiotika po Greimo“ (Nr. 219)⁷. Šiuos specialius numerius anglų ir prancūzų kalbomis sudarė semiotikas Thomas F. Brodenas (JAV), kurį laiką lankęs garsųjį Greimo seminarą Paryžiuje, o šiuo metu rašantis Greimo biografiją⁸, ir jaunos kartos semiotikė Stéphanie Walsh Matthews (Kanada). Beje, Greimas buvo vienas Tarptautinės semiotikų asociacijos ir šio jos leidinio steigėjų. Pirmas aptariamo žurnalo numeris skirtas daugiau Greimo tekstams ir tekstams apie jį ir jo semiotikos palikimą, antras – Greimo semiotikos tąsai mūsų dienomis ir aktualiems jos klausimams. Nudžiugino, kad į šią Greimo atminimui skirtą aukšto lygio tarptautinę mokslinę diskusiją žurnale *Semiotica* įsiliejo ir keli balsai iš Lietuvos, Greimo šalies, semiotikų.

„A. J. Greimo gyvenimas ir semiotika“

Tokia paantrašte išleistam žurnalui *Semiotica* – pirmajame iš dviejų skirtų Greimui šio leidinio numerių – kiekvienas sudarytojas parašė po savo palydimąjį žodį. Angliškoje pratarinėje Brodenas pabrėžia Greimo išskirtinį indėlį, kuriant Tarptautinę semiotikų asociaciją ir jos mokslo žurnalą: būdamas šią asociaciją steigiančio laikinojo komiteto generalinis sekretorius 1969 m. jis pateikė asociacijos veiklos statutą, kuriame buvo suformuluoti jos tikslai ir priemonės, veiklos

6 *Semiotica. Journal of the International Association for Semiotic Studies. Special Issue „A. J. Greimas – Life and Semiotics/ La vie et la sémiotique d’A. J. Greimas“*. Guest Editors Thomas F. Broden, Stéphanie Walsh Matthews. Editor Marcel Danesi. Berlin/Boston: De Gruyter Mouton, 2017, 214, p. 439.

7 *Semiotica. Journal of the International Association for Semiotic Studies. Special Issue „La Sémiotique post Greimassienne / Semiotics post-Greimas“*. Guest Editors Thomas F. Broden, Stéphanie Walsh Matthews. Editor Marcel Danesi. Berlin/Boston: De Gruyter Mouton, 2017, 219, p. 586.

8 Rašydamas A. J. Greimo biografiją šis mokslininkas lankėsi Lietuvoje, konsultavosi su Vilniaus universiteto A. J. Greimo semiotikos ir literatūros teorijos centru. Lietuvių kalba jau pasirodė keli jo straipsniai apie Greimo biografiją: „Algirdo Juliaus Greimo biografijos kontūrai“, *Semiotika*, 2012, Nr. 8, p. 9–35, iš anglų k. vertė Dalia Kaladinskienė, prieiga internetu: http://www.semiotika.lt/zurnalas-semiotika/wp-content/uploads/2012/Semiotika_8.9-35.pdf [žiūrėta 2018 05 07]; „Algirdas Julius Greimas: vaikystė, mokslai ir karo metai“, in: *Algirdas Julius Greimas: Asmuo ir idėjos*, sudarė Arūnas Sverdiolas, Vilnius: Baltos lankos, 2017, p. 635–711, iš anglų k. vertė Jūratė Levina.

gairės ir organizacinė struktūra⁹. Prancūziškame įvade Walsh Matthews pasidžiaugia, kad per du numerius įgyvendintas sumanymas „sutelkti semiotikų ir šiuolaikinių semiotikos srities tyrinėtojų pastangas siekiant išsamiai pristatyti su Greimu, mūsų didžiuoju mokytoju, siejamų teorinių principų, jų taikymo ir praktinės veiklos veiksmingumą ir tęstinumą“.¹⁰ Ši pirmą žurnalo *Semiotica* numerį sudaro du skyriai: „Kontekstas, gyvenimas ir karjera“ ir „Pogreiminės semiotinės analizės“.

Numerio pradžioje Brodenas, kaip Greimo biografas, pateikia trumpą svarbesnių Greimo gyvenimo ir mokslinės veiklos faktų chronologiją¹¹, kurią užbaigia paminėdamas, kad Vilniaus universitete įsteigtas Greimo semiotinių tyrimų centras. Tokiu būdu Greimo mirtis suvokiama kaip pertrūkis jo moksliniame projekte, bet ne paties mokslinio projekto pabaiga. Ne vienas Greimo mokinys laikosi nuostatos, kad mokytojo projekto tęstinumas yra svarbus išsaugant Greimo atminimą. Kaip to įrodymą numerio pabaigoje Brodenas pateikia Greimo bibliografiją, kuri nesibaigia su autoriaus mirtimi.

Žurnale pirmą kartą publikuojami net keli Greimo tekstai: dvi paskaitos, vienas pokalbis ir laiškų pluoštelis. Greimo 1964 m. paskaita „Svarstymai apie kalbotyros istorijos aprašymo galimybes“¹² semiotikus sudomino kaip jo veikalo *Struktūrinė semantika* (išleisto 1966 m.) ištakos. Iš tikrųjų, jau tais metais Greimas aiškiai pasisako apie savo apsisprendimą – reikšmės mokslinį aprašymą: „skirtingai nuo mokslų, kurie siekia aprašyti gamtą, kalbotyros siekis – sukonstruoti tokią kalbą, kuria būtų galima aprašyti reikšmę, žmogaus pasaulį, apibrėžiamą kaip signifikatas.“¹³ Jo manymu, būtent sukonstravus tokią kalbą, kuri savo tikslumu galėtų būti palyginama su matematikos kalba, bus įvykdyta

9 Žr. Thomas F. Broden, „Foreword“, in: *Semiotica. Journal of the International Association for Semiotic Studies. Special Issue „A. J. Greimas – Life and Semiotics/ La vie et la sémiotique d’A. J. Greimas“*. Guest Editors Thomas F. Broden, Stéphanie Walsh Matthews. Editor Marcel Danesi. Berlin/Boston: De Gruyter Mouton, 2017, 214, p. 1–3.

10 Žr. Stéphanie Walsh Matthews, „Introduction“, *op. cit.*, p. 5.

11 Žr. Thomas F. Broden, „Chronology of A. J. Greimas“, *op. cit.*, p. 9–13. Platesnę Greimo gyvenimo chronologiją, įtraukdamas daugiau lietuviškų vardų ir kitų lietuviško konteksto nuorodų, Brodenas pateikė leidiniui: *Algirdas Julius Greimas: Asmuo ir idėjos*, p. 741–748.

12 Algirdas Julius Greimas, „Réflexions sur les possibilités d’une description de l’histoire de la linguistique“, *op. cit.*, p. 15–28. Brodeno parengtas spaudai Greimo tekstas buvo skirtas simpoziumo Austrijoje („Revolution vs. Continuity in the Study of Language“) dalyviams, 1964 08 15–25.

13 *Ibid.*, p. 26–27.

revoliucija kalbotyroje. Jis užsimena, kad Saussure'o *Bendrosios kalbotyros kursas* savo istorine reikšme prilygtų Bastilijos paėmimui¹⁴.

Be to, Greimo paskaitos tekstas įdomus dar ir dėl to, kad jame atsiskleidžia autoriaus, kaip mokslininko, tapatybė, jo požiūris apskritai į mokslo istoriją, kurią jis linkęs matyti ne kaip chronologinę faktų grandinę, bet kaip paradigminių modelių sąveiką: „Argi struktūrų galiojimo trukmė yra tapati įvykių trukmei?“¹⁵, – ironiškai klausia Greimas. Jis taip pat ironiškai traktuoja mokslo istorijos periodizavimo pastangas pagal kartas: „Vadinasi, galima teigti, kad pastarųjų šešiasdešimties metų prancūzų kalbotyros istorija – tai tokia generacijų seka: barzdoti filologai, ūsuoti filologai, o pastaruosius keičia bebarzdžiai filologai.“¹⁶ Ir, beje, toje jo pateiktoje periodizacijoje esama dalies tiesos. Greimas prisipažįsta įsitikinęs, kad jo „atsivertimas“ iš istorinės kalbotyros į struktūrinę atsirado dėl su kalbotyra tiesiogiai nesusijusių priežasčių, nes priklauso nuo mokslininko paties požiūrio į savo mokslą: XIX a. mokslo žmogui, dirbančiam savo darže, būdingas pasitikėjimas tuo, ką jis daro, tapo nebeįmanomas dėl pokarinei europiečių kartai būdingo pojūčio, kad būtina matyti savo veiklą neatsiejamą nuo plačios pasaulio vizijos. Jis lygiai taip pat supranta, kad labai gali būti, jog jo naujieji įsitikinimai, arba jo „tikėjimas atsirado ne tiek dėl Jakobsono ir Hjelmlevo mokymo įtikinamų rezultatų, kiek dėl to, kad ankstyvuose savo darbuose Claude'as Lévi-Straussas veiksmingai pritaikė kalbotyros metodus antropologijai“.¹⁷

Kitas pirmą kartą skelbiamas Greimo tekstas „Naratyvumo universalumas“¹⁸ – tai jo pranešimo, skaityto 1984 m. Toronto universiteto Viktorijos koledže, tekstas, kurį spaudai parengė Paulis Perronas. Pranešime Greimas paaiškina, kodėl semiotikai visų svarbiausia – įvairių tekstų analizės praktika, o ne nuo praktikos nutolę teoriniai ginčai. Anot Greimo, „bet koks naratyvumas yra universalus arba jo nėra. Naratyvinė konstrukcija, kaip bendrasis modelis, kuris padeda aprašyti skirtingus diskurso tipus, yra būtinas, jei norime, kad humanitariniai

14 *Ibid.*, p. 19.

15 *Ibid.*

16 *Ibid.*

17 *Ibid.*, p. 19–20.

18 Algirdas Julius Greimas ir Paul Perron (1984), „Les universaux de la narrativité“, *ibid.*, p. 29–39.

mokslai išliktų“¹⁹. Semiotika neturėtų būti itin formalizuota, kad būtų suprantama kitiems. Jis prisipažįsta, kad jo,

kaip semiotiko, svarbiausias viso gyvenimo siekis buvo padaryti taip, kad semiotika taptų veikli ir veiksminga. Visada siekiau tų dalykų, kas padėtų semiotikai veikti, o ne dirbtinai kurti epistemologinius ginčus, kurie supriešina žmones.[...] Esu įsitikinęs, kad semiotika yra mokslinis projektas, todėl mokslininkų asmeniniai įsitikinimai neturėtų daryti jokios įtakos. Todėl mano seminare veikia bibliinių tekstų analizės rateliai, kuriuose susitinka katalikai, protestantai, judėjai, musulmonai. Kartais pas juos nusiunčiu kokį šnipą ateistą, kad įsitikinčiau, jog ten visiškai objektyviai dirbama. Tai toks subjektyvus objektyvumas, jei taip galima pasakyti.²⁰

Savo vadovaujamos grupės dviejų dešimtmečių patirtį konstruojant semiotiką Greimas pristato su šypsena: „Pagaliau, kaip dedant akmenį ant akmens, po truputį dalykai tampa matomi, jungiasi ir vis labiau ima egzistuoti kaip darni visuma. Mes pirmiausia siekiame, kad teorija būtų daugiau ar mažiau rišli. Vienas iš mano mokinių, profesorius iš Monrealio, norėdamas kompiuteriais patikrinti, ar teorija yra rišli, paprašė iš Kanados vyriausybės 35 tūkst. dolerių. Jis jų negavo, todėl mes nežinome, ar teorija yra rišli.“²¹

Pirmąkart publikuojamas Greimo pokalbis su doktorantu Marcello Castellana (1986 01 01, Paryžiuje)²² yra įdomus tuo, kad jis atskleidžia Greimą neįprastu profiliu – kaip subtilų muzikos semiotikos žinovą, kuris, suprasdamas, kiek daug dar semiotika turi nuveikti šioje srityje, numato svarbiausias jos naujų tyrimų gaires. Greimas pabrėžia, kad muzika gali būti aprašoma remiantis laiko, pasijų ir kitomis semiotinėmis kategorijomis, tačiau, anot jo, „muzikos diskursas yra toks sudėtingas, kad mano draugas Roland’as Barthes’as, kaip pamenu, sakydavo, kad jei kada nors jis imsis tyrinėti muziką, kurią jis, beje, nepaprastai mėgo, tai nebent pačioje savo gyvenimo pabaigoje, nes tik tuomet jis pajėgs pasakyti šį bei tą svarbesnio“²³.

19 Algirdas Julius Greimas, Marcello Castellana ir Marina Maluli Cesar, „Le sens et la musique“ (1986), užrašė Marcello Castellana (1986), *ibid.*, p. 36–37.

20 *Ibid.*, p. 32.

21 *Ibid.*, p. 37.

22 *Ibid.*, p. 41–50.

23 *Ibid.*, p. 43.

Ketvirta pirmąkart publikuotų Greimo tekstų dalis – tai jo laišškai. Jis susirašinėdavo daug: tiek su nelietuviais (prancūziškai), tiek su lietuviais įvairiose šalyse. Laiškus parengęs spaudai Brodenas primena, kad sykių Greimas yra prasiitaręs laiške Aleksandrai Kašubienei (1990 09 04), kad parašo apie trisdešimt laiškų per savaitę. Manoma, kad daugybę jam skirtų laiškų Greimas bus sudeginęs. Žurnale pateikiami Greimo laišškai įvairioms to meto mokslo asmenybėms: kolegai iš JAV Thomasui A. Sebokui (1966 12 20), kalbininkui Romanui Jakobsonui (1969 01 07), kurio darbus jis itin vertino ir jais rėmėsi, semiotikui Jacques'ui Escande'ui (1988 04 02), kurio disertacijai jis vadovavo, semiotikui Sauliui Žukui, su kuriuo jis intensyviai susirašinėjo dešimt paskutiniųjų savo gyvenimo metų, semiotikei Anne'ai Hénault (1989 10 16), semiotikui Thomas'ui Brodenui (1990 03 04), semiotikui Jacques'ui Fontanille (1990 06 27), su kuriuo kartu rašė knygą *Pasijų semiotika* (išleista 1991 m.). Itin atvira ir dramatiška refleksija išsiskiria Greimo laiškas Escande'ui:

Jūs man uždavėte iš pažiūros naivų klausimą, tačiau moksliskai ir ontologiškai esminį: ko reikia ieškoti? Ir sutrikau. Ko iš viso ieškau, kai skaitau, kai skaitau tekstą, kai siekiu perskaityti būtent šį tekstą? Ieškoti prasmės – per daug ambicinga, ieškoti reikšmių – taip daug geriau skamba, bet jų yra pernelyg daug tame tekste. Sakykim, noriu suprasti, tačiau ką? [...] Tai štai, ko ieškau, supraskite, – nemirtingumo arba aiškaus žinojimo, kad jis neįmanomas.²⁴

Atskira pirmąkart skelbiamų vienuolikos laiškų grupė – tai semiotiko Michelio Arrivé (1936–2017, Vakarų Paryžiaus Nantero universitetas, Prancūzija) plačiu komentaru palydėti jam skirti Greimo laišškai (parašyti 1964–1987 m.)²⁵, kuriuose atsiskleidžia įvairios Paryžiaus semiotinės mokyklos veiklos aplinkybės ir stebėtinai veržli paties jo mokytojo asmenybė: Arrivé tvirtinimu, jis pasižymėjo nepaprastu energingumu, dažnai tryško itin dideliu entuziazmu ir optimizmu. 1983 m. balandžio 26 d. laiške, kupiname kritiškų pastabų parengtam adresato straipsniui, reiklusis Greimas tiesiai parašo: „Iš anksto pripažįstu, kad jūs čia aptiksite mano subjektyvumo pėdsakus. Tačiau argi gali būti kitaip?“²⁶

24 *Ibid.*, p. 56–57.

25 Michel Arrivé, „Greimas et la linguistique, la poétique et la sémiotique au quotidien, d'après sa correspondance inédite avec Michel Arrivé“, *ibid.*, p. 67–90.

26 *Ibid.*, p. 85.

Šie laiškai bent kiek aiškiau padeda suvokti ypatingą Greimo charizmą, kuri, be abejonės, buvo svarbi suburiant ir plėtojant semiotinę mokyklą.

Žinomo Greimo mokinio semiotiko Jacques'o Fontanille (Limožo universitetas, Prancūzija) straipsnio pavadinimas „Greimo semiotika: ilgalaikis mokslinis projektas“²⁷ atskleidžia autoriaus požiūrį į savo mokytojo mokslinį palikimą. Greimas pristatomas kaip didis projektuotojas ir vizionierius, kurio semiotikos projektas pasižymi atvirumu, lankstumu ir nukreiptumu į ateitį, todėl iki šiol nepraranda aktualumo. Jo sukurta atvira reikšmės tyrinėjimų programa tebeaktuali būtent todėl, kad ji gali būti vykdoma įvairiomis kryptimis. Joje kiekvienas mokslininkas gali surasti savo sritį, į kurią jis norėtų gilintis pritraukdamas vis kitų disciplinų patirtį reikšmės tyrimuose. Anot Fontanille, „Mokslinis Greimo projektas tapo iššūkiu naujoms semiotikų kartoms. Semiotika negali amžinai likti tokia pati. Nepakanka kartoti ankstesnius atradimus ir vien priešintis kintančioms intelektualinėms madoms. Reikia įžvelgti šio projekto prasmę šandienos ir rytdienos pasaulyje. Reikia iš naujo jį apibrėžti ir atsigrežti į pamirštas ar išstumtas problemas“²⁸.

Kaip vieną iš spręstinių šiuolaikinės semiotikos problemų galima numanyti semiotikos ir visuomenės kritikos santykį, didesnę semiotikos įsitraukimą sprendžiant visuomenės iššūkius. Taip iškyla semiotiko ideologinio angažuotumo klausimas. François Provenzano (Lježo universitetas, Belgija) apibūdina Greimo požiūrį į ideologiją, politinę istoriją remdamasis jo dviem straipsniais, parašytais 1956 ir 1980 m.²⁹: juose galima įžvelgti tam tikras politines Greimo nuostatas. Nedret Öztokat (Stambulo universitetas, Turkija) pristato Greimą kaip Turkijos universitetų Ankaroje ir Stambule dėstytoją 1958–1962 m., svarbiu jo semiotinės teorijos formavimosi laikotarpiu. Dėstydamas Turkijoje Greimas pradėjo

27 Jacques Fontanille, „La sémiotique de Greimas: un projet scientifique de long terme“, *ibid.*, p. 91–110. Šis paties autoriaus modifikuotas straipsnis pasirodė lietuvių kalba: Jacques Fontanille, „Greimo semiotika: ilgalaikis mokslinis projektas“ (vertė Kęstutis Nastopka) in: *Semiotika*, p. 14–24. prieiga internetu: <http://www.semiotika.lt/zurnalas-semiotika/wp-content/uploads/2017/13/Semiotika-13.pdf#page=12> [žiūrėta 2018 11 11].

28 Idem, p. 109. Cituotas K. Nastopkos vertimas: Jacques Fontanille, „Greimo semiotika: ilgalaikis mokslinis projektas“ (vertė Kęstutis Nastopka) in: *Semiotika*, p. 24. prieiga internetu: <http://www.semiotika.lt/zurnalas-semiotika/wp-content/uploads/2017/13/Semiotika-13.pdf#page=12> [žiūrėta 2018 11 11].

29 Žr. François Provenzano, „Politiques de la sémiotique: flux et reflux de la critique idéologique chez A. J. Greimas“, *ibid.*, p 111–128.

pristatinėti savo naują požiūrį į reikšmę. Taip pat tvirtinama, kad Greimo indėlis formuojantis semiotikai Turkijoje buvo lemtingas, o „šiuo metu Greimo semiotika Turkijoje plačiai dėstoma prancūzų kalbos ir literatūros bei prancūzų kalbos didaktikos katedrose studijuojantiems magistrantams ir doktorantams. Be to, esama vertimo kursų, kuriuos dėsto semiotikos išugdyti dėstytojai“³⁰.

Žymiausias XXI a. semiotikas iš Lietuvos Kęstutis Nastopka (Vilniaus universitetas)³¹ analizuoja Greimo atliktus lietuviškos mitologijos tyrinėjimus apgailėstaudamas, kad jie vis dar „nesusilaukė deramo atgarsio už Lietuvos ribų“³². Jam pritaria numerio sudarytoja, pristatydama šią prancūzų kalba parengtą semiotiko publikaciją: „Šie tris dešimtmečius nuolat vykdyti tyrinėjimai iki šiol lieka mažai žinomi.“³³ Pats Greimas į gyvenimo pabaigą yra užsiminęs rašytojai Ugnei Karvelis, kad būtent šie tyrimai jam buvo arčiausiai širdies: „Tiesą sakant, man pavyko perprasti lietuvių dieviškų viešpačių trifunkcionalumo paslaptį: jie sudaro trejybę ir tuo giminiški skandinavų, germanų, indų, airių ir kitų tautų dievybėms. Tai leidžia Lietuvai užimti savo vietą šiame indoeuropiečių religijų ‚panteone‘. Didžiuojuosi tuo.“³⁴ Nastopka pristato ne tik tuos Greimo tekstus, kurie paskaitomi prancūzų ar anglų kalbomis³⁵, bet ir tuos tekstus, kurie publikuoti tik lietuvių kalba ir kurių ne vieną iš rankraščių jis pats yra parengęs spaudai. Nastopka įrodo, kad Greimas, semiotikas, Paryžiaus semiotinės mokyklos įkūrėjas, yra neatskiriamas nuo Greimo, lietuviškos mitologijos tyrinėtojo, nors pačioje Lietuvoje, ir ne tik joje, esama manančių kitaip. Besidomintiems Greimo semiotika būtina perskaityti ir šiuos jo tekstus, tvirtina autorius. Belieka tikėtis, kad ši argumentuotai skirtingas Greimo puses susiejanti publikacija paskatins pasaulyje didesnę dėmesį lietuviškos mitologijos tyrimams.

30 *Ibid.*, p. 136.

31 Žr. Kęstutis Nastopka, „Les recherches de Greimas sur la mythologie lithuanienne“, *ibid.*, p. 139–158.

32 *Ibid.*, p. 139, 157.

33 Stéphanie Walsh Matthews, „Introduction“, *op. cit.*, p. 7.

34 „Pagrindinis žodis – Algirdas Julius Greimas. Kalbina Ugnė Karvelis“, in: *Algirdas Julius Greimas: Asmuo ir idėjos*, p. 155.

35 Pavyzdžiui, Greimo atlikta lietuviškų pasakų apie baimės ieškojimą analizė pasirodė prancūzų kalba 1970 m. 1979 m. lietuviškai pasirodžiusi Greimo *Apie dievus ir žmones* prancūzų kalba buvo išleista 1985 m., anglų kalba – 1992, dalis 1990 m. pasirodžiusios jo knygos *Tautos atminties beiškant* prancūzų kalba pasirodė 1988 m., Greimo studija apie Gedimino sapną prancūzų kalba – 2008 m.

Drissas Ablali (Lotaringijos universitetas, Prancūzija) pasiūlo naujai perskaityti Greimo garsiąją *Struktūrinę semantiką* (1966)³⁶, pabrėždamas, kad ne visos joje slypinčios galimybės semiotikai yra išnaudotos. Ronaldas Schleiferis (Oklahomos universitetas, JAV) Greimo semiotikos aktualumą išryškina atskleidždamas jos ryšį su naujausiais neurologinių tyrimų duomenimis apie pojūčiais suvokiamą pasaulį³⁷. Vienas žinomiausių Greimo mokinių François Rastier (Nacionalinis rytų kalbų ir kultūrų institutas, Paryžius) pokalbyje su numerio sudarytoja pastebi, kad semiotika itin sustiprina kultūros mokslus, netgi galėtų padėti juos suvienyti³⁸.

Pogreiminei semiotikai skirtame skyriuje išryškėja Greimo teorinių įžvalgų, ypač aktantinio modelio ir semiotinio kvadrato, universalumas, jų neįtikėtinais platus pritaikomumas. Dominique'as Ducard (Paryžiaus Rytų universitetas, Prancūzija) atskleidžia, ką reiškia Greimo tekstuose pasitaikanti šachmatų žaidimo ir kalbos analogija, koks jos kontekstas, teorinės prielaidos³⁹. Thomas Pavelas (Čikagos universitetas, JAV) pristato svarbų Greimo indėlį į naratologiją, į pasakojimo įvairių lygmenų tyrinėjimus, daugiausia dėmesio skirdamas jo įvestiems aktantų, atlikėjų, semiotinio kvadrato terminams bei pabrėždamas, kad dar daug naujų galimybių pasakojimų tyrimuose ši teorija iki šiol atveria⁴⁰. Pierre'as Swiggersas (Lježo universitetas, Belgija) dar sykį pabrėžia Greimo *Struktūrinės semantikos* mokslinę vertę ir svarbą griežtai metodologiškai apibrėžtiems reikšmių tyrimams, nes šis veikalas jį „visada žavėjo apibrėžtumo siekiu“⁴¹. Vienas gabiausių Greimo mokinių semiotikas Claude'as Zilberbergas (1938–2018, Paryžius, Prancūzija) atskleidžia Greimo semiotikos tąsą – tensyvinę semiotiką, kurios vienas svarbiausių kūrėjų yra jis pats⁴². Jis apibūdina požiūrio į metaforą ir įvaizdį kaitą retorikoje ir semiotikoje. Hamidas Reza Shairi (Tarbiat Modares universitetas, Teheranas, Iranas) net įžvelgia Greimo esė „Apie netobulumą“ ryšį

36 Driss Ablali, „La „sémantique de corpus“, le programme inachevé de Sémantique structurale“, *ibid.*, p. 159–172

37 Ronald Schleifer, „The semiotics of sensation: A. J. Greimas and the experience of meaning“, *ibid.*, p. 173–192.

38 Stéphanie Walsh Matthews, „Interview with François Rastier“, *ibid.*, p. 193–198.

39 Dominique Ducard, „Language and the game of chess“, *ibid.*, p. 199–217.

40 Thomas Pavel, „Human action in narrative grammars“, *ibid.*, p. 219–229.

41 Pierre Swiggers, „Décrire la vision du monde: l'enjeu anthropologique de la „Sémantique structurale“, *ibid.*, p. 231–248.

42 Claude Zilberberg, „Actualité de la rhétorique : métaphore et image“, *ibid.*, p. 249–257.

su persų mistikų kontekstu, palygina Greimo ir persų mistikų požiūrį į ekstazę ir siūlo šią esę skaityti kaip mistikos semiotikos įvadą⁴³. Jaminas Pelkey (Toronto universitetas, Kanada) siekia naujai interpretuoti Greimo semiotinį kvadratą pasitelkdamas su kūno suvokimu susijusius apibūdinimus⁴⁴. Eleni Mitropoulou (Limožo universitetas, Prancūzija) konkrečiais pavyzdžiais iliustruoja Greimo idėjų aktualumą analizuojant įvairius medijų pranešimus, suprantamus kaip socialinės komunikacijos – mainų pagrindu kuriamos reikšmės – atvejus⁴⁵. Louis Hébert'as (Kvebeko Romouski universitetas, Kanada) Greimo kanoninę naratyvinę schemą (manipuliacijos, kompetencijos, atlikties ir sankcijos fazės) pritaiko rašydamas apie „nirvanos semiotiką“: išryškindamas tipiškus budizmo pasakojimus apie individualų arba kolektyvinį nušvitimą⁴⁶. Tai nuskamba tarsi argumentuotas atsakas tiems kritikams, kurie mano, kad Greimo aktantinis modelis negali būti pritaikomas Rytų kultūroms. Dar kitaip Greimo naratyvinę schemą ir aktantinių modelių pritaiko vienas svarbių Greimo mokinių Manaras Hammadas (Paryžiaus III universitetas, Prancūzija): jis analizuoja paveldėjimą kaip socialinio lėmėjo apibrėžtą naratyvinę programą išryškindamas stereotipinius aktantinius vaidmenis joje⁴⁷. Anot jo, „Greimo atminimui paskirdami *Semiotica* žurnalo numerį mes galime būti laikomi vienais iš šio mokslininko, atvėrusio naują analizės būdą, paveldėtojais. Mes esame laimingi, kad galime prisidėti prie šio numerio“⁴⁸. Diana Luz Pessoa de Barros (San Paulo universitetas, Brazilija) apibūdina Greimo semiotikos situaciją Brazilijoje, kurią Greimo semiotika pasiekė dar 7-ajame dešimtmetyje ir plačiai paplito universitetuose, ypač daug vietos skirdama semiotinės socialinio diskurso analizės Brazilijoje pasiekimams⁴⁹. Anne Beyaert-Geslin (Bordo Montenio vardo universitetas, Prancūzija) atskleidžia, kiek plačiai gali būti taikoma Greimo faktityvumo (arba darymo, kad būtų daroma modalinės struktūros) samprata – nuo subjekto santykio su kasdienybės objektais iki san-

43 Hamid Reza Shairi, „De l'imperfection : un dialogue avec l'univers mystique“, p. 259–276.

44 Jamin Pelkey, „Greimas embodied: How kinesthetic opposition grounds the semiotic square“, *ibid.*, p. 277–305.

45 Eleni Mitropoulou, „Le sens de l'échange“, *ibid.*, p. 307–329.

46 Louis Hébert, „The Semiotics of Nirvāna: Salvation in Buddhism“, *ibid.*, p. 331–350.

47 Manar Hammad, „La Succession“, *ibid.*, 351–372.

48 *Ibid.*, p. 370.

49 Diana Luz Pessoa de Barros, „Les études de société selon la perspective de la sémiotique greimassienne“, *ibid.*, p. 373–391.

tykio su meno kūriniais (meninio faktityvumo atvejai)⁵⁰. Autorė skirtingus santykio tipus iliustruoja tokiu pavyzdžiu: perkelta į muziejaus erdvę įprasta kėdė tampa meno kūrinium visų pirma todėl, kad pakeičiamas su faktityvumu susijęs turinys: nuo lietimosi (galimybė atsisėsti) – į stebėjimą ir įsivaizdavimą.

„Semiotika po Greimo“

Tokia paantrašte *Semiotica* antrasis numeris dar toliau žvalgo Greimo semiotikos perspektyvas. Kaip teigia šio numerio pratarinėje sudarytoja Walsh Matthews, „Antrasis specialusis Greimui skirtas numeris pateikia naujų perspektyvų ir požiūrių rinktinę. Mes tikrai neatsižadame savo praeities – Greimo. Mes jį naujai atrandame praplėsdami, pratęsdami ir papildydami jo mintis, taip pat jį kritikuodami ar su juo diskutuodami, siekdami nueiti dar toliau ir ieškodami naujų krypčių“⁵¹. Savo įvardiniame žodyje jai antrina kitas šio tomo sudarytojas Brodenas, detaliau pristatydamas šio numerio turinį⁵². Jį sudaro straipsniai, suskirstyti į du didelius skyrius, kuriuose pratęsiama vėlyvojo Greimo semiotikos problematika: „Fenomenologija, percepcija, pasija, subjektyvumas“ (poskyriai: „Semiotika ir fenomenologija“, „Estetika ir percepcija“, „Pasijos ir subjektas“, „Sakymas ir subjektyvumas kalbose“) ir „Tekstai, istorijos, kultūros: teorija, metodologija ir praktinis pritaikymas“ (poskyriai: „Tekstualumas: keli tyrimo būdai“, „Semiotika ir socialiniai mokslai: metodai, tyrimai ir praktinis pritaikymas“, „Kontekstai ir kultūros“).

Daug dėmesio Greimo semiotikos ir filosofijos santykiui skiriantis semiotikas Jeanas François Bordronas (Limožo universitetas, Prancūzija) apibūdina reikšmės sampratą Greimo semiotikoje ir jos teorinius šaltinius kalbotyroje bei fenomenologijoje, lygindamas Ferdinande'o de Saussure'o ir Edmundo Husserlio reikšmės sampratas⁵³. Jo manymu, reikšmę, kaip Greimo semiotikos objektą,

50 Anne Beyaert-Geslin, „La factivité, postérité d'un concept“, *ibid.*, p. 394–407.

51 Stéphanie Walsh Matthews, „Préface“, in: *Semiotica. Journal of the International Association for Semiotic Studies. Special Issue „La Sémiotique post-Greimassienne / Semiotics post-Greimas“*. Guest Editors Thomas F. Broden, Stéphanie Walsh Matthews. Editor Marcel Danesi. Berlin/Boston: De Gruyter Mouton, 2017, 219, p. 1.

52 Thomas F. Broden, „Introduction: From A. J. Greimas to romance semiotics today“, *ibid.*, p. 3–12.

53 Jean-François Bordron, „La nature de la signification: idéalité et plurivocité“, *ibid.*, p. 13–31.

galima apibūdinti kaip idealybę, nes „semantika neturi nieko bendro su koku nors santykiu tarp ženklų ir daiktų“⁵⁴, kas būtų artima skaičiams matematikoje. Ta proga vertėtų prisiminti, kad semiotika kaip tik ir siekė tapti savita humanitarinių mokslų matematika, arba tuo, kuo šiandien yra matematika fiziniuose arba technologijos moksluose. Anot Bordrono, „panašu, kad tuo būdu reikšmės gali būti suprantamos kaip lango stiklas, pro kurį pamatome išorinį pasaulį (objektyvybę), bet jos pačios su juo niekaip negali būti tapatinamos“⁵⁵, o ši „idealybės, arba formalioji, erdvė yra būtina tam, kad jos dėka taptų įmanoma moksliskai aprašyti ir kitas dimensijas“⁵⁶. Kaip kalbos tąsa apie tas kitas dimensijas semiotikai – Heidi Bostic (Niuhempšyro universitetas, JAV) straipsnis, kuriame aptinkama Greimo semiotikoje artimų temų šiuolaikinei problematikai feministinėje kritikoje (ypač pasijų, kūniškumo, estetinio išgyvenimo srityje), nors pats Greimas savo tyrimuose specialiai nėra akcentavęs feministinės problematikos⁵⁷. Autorė tvirtina, kad semiotikoje esama vertingos teorinės medžiagos, pritaikomos šiuolaikiniams feministiniams požiūriams.

Imanentiškumą, kaip reikšmės aprašymo principą Greimo semiotikoje, svarsto Waldiras Beividas (San Paulo universitetas, Brazilija), siekdamas jį naujai interpretuoti ir iš dalies polemizuoti su šį principą kritikuojančiais kai kuriais semiotikais, tvirtinančiais, kad dabar jau laikas žvelgti daug plačiau nei leistų konkretaus teksto ribos: į kontekstą, intertekstus, socialines praktikas, pasaulio patirtis ir pan. Jis primena danų kalbininko Louis Hjelmslevo požiūrį į kalbą ir pabrėžia, kad Greimui imanentiškumas buvo svarbus siekiant sukurti pačią metodologiją⁵⁸. Jo manymu, gamtos ir žmogaus mokslai kuria tarpusavyje besivaržančias kalbines formas, kurioms svarbus imanentiškumo principas, jei siekiama moksliskumo. O iš kur apskritai atsiranda prasmė, kelia klausimą Per Aage Brandtas (Case Western Reserve universitetas, JAV) atkreipdamas dėmesį į Greimo semiotinės mokyklos „semiofenomenologinį“ pobūdį – ryšį ir su kalbos teorijomis (ypač su jau minėto Hjelmslevo teorija), ir su fenomenologija⁵⁹.

54 *Ibid.*, p. 20.

55 *Ibid.*, p. 22.

56 *Ibid.*, p. 30.

57 Heidi Bostic, „Greimas and gender: Mere recipe or real meal?“, *ibid.*, p. 33–53.

58 Waldir Beividas, „La sémiotique de Greimas: Une épistémologie (discursive) immanente“, *ibid.*, p. 55–74.

59 Per Aage Brandt, „D’où vient le sens? Remarques sur la sémio-phénoménologie de Greimas“, *ibid.*, p. 75–91.

Prasmė atsiranda „iš gyvenimo, iki diskurso arba diskurse, tai yra, iš buvimo pasaulyje, kurį mąstome ir kuriame gyvena mūsų kūnai“⁶⁰, – daro išvadą danų kilmės semiotikas, kuris pasisako už bet kokias – tiek diskurso, tiek pasaulio reikšmes iš karto aprėpiančią naują kognityvinę semiotiką. Jam antrina Gōranas Sonessonas (Lundo universitetas, Švedija), kuris taip pat pasisako už kognityvinę semiotiką, siūlydamas pasekti šiuo metu pakilimą išgyvenančių kognityvinių mokslų pavyzdžiu ir sugrįžti prie Edmundo Husserlio fenomenologijos, peržiūrint kai kuriuos teorinius semiotikos instrumentus (pavyzdžiui, siūloma izotopijos terminą pakeisti ne tik diskurso, bet ir kasdienio žmonių gyvenimo struktūras pažyminčiu schemas terminu)⁶¹.

Kiek kitokį požiūrį į pogreiminės semiotikos perspektyvas dėsto Gianfranco Marrone (Palermo universitetas, Italija), žinomas kaip „tradicinis“ greimistas, kuris tvirtina, kad, siekdama įtraukti į semiotinius tyrimus juslinį patyrimą ir kūniškumo plotmę, semiotika turėtų ne tik iš naujo grįžti prie fenomenologijos studijų, bet ir iš naujo atidžiai perskaityti vėlyvuosius Greimo tekstus⁶². Jo manymu, visų pirma daug daugiau dėmesio turėtų susilaukti Greimo knyga *Apie netobulumą* (1987), kurioje analizuodamas estetinę pagavą autorius atveria naujas kryptis semiotiniams tyrimams. Jis yra įsitikinęs, kad tikroji šios knygos semiotinė ir filosofinė vertė išaiškės tik ateityje. Kitas žinomas kaip Greimui „ištikimas“ mokinys Hermanas Parret (Liuveno universitetas, Belgija) taip pat stebisi, kodėl šia Greimo knyga vis dar per mažai pasinaudota svarbiuose darbuose apie semiotinę estetiką, ir kviečia prie jos sugrįžti atskleisdamas jos netikėtus kontekstus estetikoje: visų pirma išryškindamas Greimo ir Paulio Valéry estetinės minties bendrumus – ypač įrodinėjant sinestezijos ir lytėjimo svarbą estetinei pagavai⁶³. Anot autoriaus, „panašu, kad Greimas ir Valéry plėtoja tą pačią estetinio šoko fenomenologiją“⁶⁴.

„Kokia Greimo teorijos vieta percepcijos semiotikoje?“, – pačia savo straipsnio antrašte tiesiai klausia Audrey Moutat (Limožo universitetas, Prancūzija) ir

60 *Ibid.*, p. 89.

61 Gōran Sonesson, „Greimasean phenomenology and beyond: From isotopy to time Consciousness“, *ibid.*, p. 93–113.

62 Gianfranco Marrone, „La saisie esthétique, transformation non narrative de la subjectivité“, *ibid.*, p. 115–132.

63 Herman Parret, „L'esthétique de Greimas face aux sensibilités valéryennes“, *ibid.*, p. 133–145.

64 *Ibid.*, p. 134.

pateikia argumentuotą atsakymą, kad ši teorija tikrai atveria kelią semiotikoje pojūčiais suvokiamam pasauliui analizuoti⁶⁵. Pastebima, jog tai tapo įmanoma pirmiausia dėl to, kad Greimas pripažino, jog pojūčiais suvokiamas pasaulis pasireiškia kaip struktūriškai organizuota forma, sukianti somatinius ir pasijinius potyrius suvokiančio subjekto kūne, o pasaulis gali būti suvokiamas dėl subjektyvios interpretacinės veiklos. Šiuolaikinės semiotikos prielaidas Greimo semiotikoje taip pat išvelgia Luiz Tatit (San Paulo universitetas, Brazilija), nes, anot autoriaus, net ir šiuolaikinės tensyvinės, arba „intensyvumo“, semiotikos, kurią mūsų laikais plėtoja Zilberbergas ir Fontanille, ištakų verta ieškoti Greimo semiotikoje, ypač jo knygoje *Apie netobulumą*, nes joje analizuojami įvairūs išgyvenimo intensyvumo lygiai⁶⁶.

Vėlyvoji „subjektinė“ Greimo semiotika, pakeitusi „objektinę“ klasikinę Greimo semiotiką, sudomino Luisa Ruiz Moreno (Autonominis Puebla universitetas, Meksika): buvo išryškinti svarbiausi šios semiotikos etapai ir pasiekimai tyrinėjant su subjektu betarpiškai susijusių problematiką⁶⁷. Amiras Biglari (Paryžiaus Sorbonos universitetas, Prancūzija) pratęsia „subjektinės“ semiotikos pasiekimų tyrimus, gilindamasis į pasijų, arba aistrų, semiotiką, pateikdamas jos raidos apžvalgą ir išvargas apie jos dabartinę padėtį bei ateities perspektyvas, kurias jis sieja su būtinybe plėsti pasijų konkrečių atvejų analizes ir jas dar labiau susieti su kultūrų tyrimais, kultūrų tipologija⁶⁸. Pasijų problematika semiotikoje domina taip pat Pierluigi Basso Fossali (Lijono II universitetas, Prancūzija)⁶⁹, kuris daugiausiai dėmesio skiria baimės analizei, ypač Greimo atliktai „bebaimio herojaus“ analizei paradoksaliaje lietuviškų pasakų grupėje „apie baimės ieškojimą“. Greimo *Apie netobulumą* ir kartu su Fontanille jo parašyta knyga *Pasijų semiotika* (1991) suvokiami kaip svarbiausi Greimo darbai, kurie atvėrė kelius šiuolaikinei pasijų ir tensyvinei semiotikai, dviejų autorių Raul Dorra ir Blanca Alberta Rodriguez (Pueblos universitetas, Meksika) požiūriu⁷⁰. Jų straipsnyje

65 Audrey Moutat, „Que peut la théorie greimassienne pour une sémiotique de la perception? Enquête et perspectives“, *ibid.*, p. 147–165.

66 Luiz Tatit, „La question de l'intensité dans la théorie greimassienne“, *ibid.*, p. 167–182.

67 Luisa Ruiz Moreno, „La place du sujet dans la sémiotique de Greimas“, *ibid.*, p. 183–200.

68 Amir Biglari, „La sémiotique des passions : hier, aujourd'hui, demain“, *ibid.*, p. 201–217.

69 Pierluigi Basso Fossali, „La passion et la figurativité: Les deux tentations greimassiennes face à la profondeur“, *ibid.*, p. 219–237.

70 Raul Dorra, Blanca Alberta Rodriguez, „Stylistique et sémiotique tensive : convergences et divergences“, *ibid.*, p. 239–256.

atkreipiamas dėmesys į tai, kokią didelę naudą šiai semiotikai gali atnešti stilistikos tyrinėjimai, nes pasijų semiotikos tyrimams svarbi detali išraiškos analizė.

Šiuolaikinei semiotinio sakymo, kaip kalbinei instancijai, kurią nurodo pasakymas, problematikai numeryje skirti trys straipsniai: José Luiz Fiorino (San Paulo universitetas, Brazilija)⁷¹, Alaino Rabatelio (Lijono I universitetas, Prancūzija)⁷² ir Marion Colas-Blaise (Liuksemburgo universitetas)⁷³. Juose pasitebima, kad šiuolaikinė semiotika išplečia sakymo sampratą nepaneigdamą Greimo požiūrio į sakymą: tyrinėja jau ne tik sakymo pėdsakus tekste, kaip pasakyme, bet ir „gyvus“ sakymo aktus pasaulyje, įtraukia į savo akiratį kūniškumą, sakymo aplinką (institucinę, socioekonominę ar kultūrinę).

Semiotikai Denis Bertrand'as (Paryžiaus VIII Vinseno-Sen-Deni universitetas, Prancūzija) ir Veronica Estay Stange (Paryžiaus politikos mokslų institutas, Prancūzija) pabrėžia semiotikos vertę tyrinėjant skirtingų meno rūšių sąveiką⁷⁴. Anot jų, tam ypač palanki Greimo semiotikoje esanti nuostata, kad reikšmė gali būti perduota skirtingais būdais, todėl ja remdamiesi jie siekia sukonstruoti bendrąjį menų sąveikos modelį. Kaip vienas iš ryšio tarp skirtingų menų įsteigiančių atvejų paminimas Čiurlionis, kuris savo piešiniam pritaiko muzikinį „fugos“ terminą⁷⁵. Maria Giulia Dondero (Lježo universitetas, Belgija) domisi kitokia – dviejų semiotikų – sąveika: ji siekia apibūdinti praktinės veiklos semiotiką daugiausia dėmesio skirdama jos santykiui su klasikine teksto semiotika, iš esmės naudodamasi Greimo mokinio Fontanille įdirbiu šioje srityje⁷⁶. Kaip vieną svarbiausių teksto ir praktinės veiklos semiotiką jungiančių terminų ji išskiria tekstualizavimą (praktinės veiklos fiksavimą raštu, nuotraukomis, vaizdo įrašais tam, kad ją būtų galima analizuoti).

Gian Maria Tore (Liuksemburgo universitetas) maištingai tvirtina, kad galima mėginti atlikti preciziškai tikslią kaip Greimo semiotinę analizę nebūtinai pažodžiui laikantis visų jo išskirtų semiotinės analizės principų (teksto uždarumas,

71 José Luiz Fiorin, „Two concepts of enunciation“, *ibid.*, p. 257–271.

72 Alain Rabatel, „L'énonciation, la praxis énonciative et le discours“, *ibid.*, p. 273–291.

73 Marion Colas-Blaise, „Texte, textualisation et pratique : Le devenir de l'énonciation“, *ibid.*, p. 293–314.

74 Denis Bertrand, Veronica Estay Stange, „Transversalité du sens et relations interartistiques: l'héritage Greimassien“, *ibid.*, p. 315–333.

75 Žr. *ibid.*, p. 319.

76 Maria Giulia Dondero, „Du texte à la pratique : Pour une sémiotique expérimentale“, *ibid.*, p. 335–356.

ištinė jo reikšmė, reikšmės lygmenys...)»⁷⁷. Siūloma laikytis semiotikoje ne tiek griežtos „Greimo teorijos“, kiek pačios „Greimo dvasios“, jei norima sparčiau judėti pirmyn, atsiverti patiems įvairiausiems reikšmės atspalviams, kuriuos prislopina greimistams būdingas hierarchijos ir atrankos siekis. Todėl vietoj „hierarchinės“ struktūrinės analizės siūloma „anarchinė“ struktūrinė analizė.

Skirtingai nuo Greimui skirtuose *Semiotica* numeriuose publikuotų daugumos straipsnių, jaunesnės kartos semiotikas Didier Tsala Effa (Limožo universitetas, Prancūzija) atsigręžia ne į subjekto, o į objekto problematiką⁷⁸. Jis tvirtina, kad semiotikoje nėra labiau nestabilaus termino už objektą. Iliustruodamas šį teiginį, autorius remiasi naujausiais semiotikos pasiekimais ir iš naujo analizuoja sriubos su pertrintu baziliku receptą, kurį sykį analizavo pats Greimas⁷⁹. Taís de Oliveira (San Paolo universitetas, Brazilija) taip pat pateikia išsamią konkretaus objekto semiotinę analizę – analizuojamas Stephen Daldry kino filmas „Valandos“ („The Hours“, 2002) atskleidžiant intertekstines jo nuorodas į Virginia Woolf tekstus⁸⁰.

Naujai imtis svarstyti tradicinėje literatūros kritikoje populiarių žanro klausimą kviečia Semiras Badiras (Lježo universitetas, Belgija), kuris tam pateikia su retorika, poetika ir semiotika susijusių argumentų⁸¹. Jo nuomone, semiotikai iki šiol per mažai dėmesio skyrė žanro klausimui. Kitokio, antropologinio pobūdžio žanro klausimą, o tiksliau buvimo pasaulyje būdo klausimą, svarsto semiotikai Nicolas Couégnas ir Aurore Famy (Limožo universitetas, Prancūzija)⁸².

Alessandro Zinna (Tulūzos II Žano Žoreso vardo universitetas, Prancūzija) primena, kokie svarbūs Greimo mokyklos klasikinei ir šiuolaikinei pogreiminei semiotikai yra Hjelmslevo kalbotyros teoriniai pamatai⁸³. Giulia Ceriani

77 Gian Maria Tore, „Une autre approche structurale est possible: Sens, expérience, analyse“, *ibid.*, p. 357–376.

78 Didier Tsala Effa, „Greimas et la perspective des objets : Pour une approche sémiotique en mode mineur“, *ibid.*, p. 377–396.

79 Žr. Algirdas Julius Greimas, „Sriuba su pertrintu baziliku, arba vertės objekto konstravimas“, vertė Kęstutis Nastopka, *Baltos lankos*, Nr. 35, 2011, p. 130–143, prieiga internetu: http://www.semiotika.lt/file/repository/197_2011_Sriuba_su_pertrintu_baziliku.pdf [žiūrėta 2018 11 11].

80 Taís de Oliveira, „Réflexivité et énonciation dans le film The Hours“, *ibid.*, p. 397–416.

81 Semir Badir, „Enjeux de la notion de genre en sémiotique“, *ibid.*, p. 417–434.

82 Nicolas Couégnas, Aurore Famy, „La part sémiotique de l’anthropologie des modernes“, *ibid.*, p. 435–454.

83 Alessandro Zinna, „Hjelmslev, la sémiotique et l’École de Paris“, *ibid.*, p. 455–470.

(Sienos universitetas, Italija) pabrėžia, kad Greimo semiotikai kaip tik būtinas ryšys su socialiniais mokslais siekiant dalyvauti aktualesiose diskusijose apie socioekonominio gyvenimo tendencijas bei jo ateitį⁸⁴. Nijolė Keršytė (Vilniaus universitetas) siūlo iš naujo svarstyti ideologijos klausimą ir jo vietą Greimo semiotikoje, apibūdina svarbiausius ideologijos semiotinės analizės principus⁸⁵. Roberto Flores (Los Lagos universitetas, Čilė) domina šiuolaikinės semiotikos indėlis tyrinėjant istorinius pasakojimus, istorijos suvokimą tarp istorinių pasakojimų skaitytojų⁸⁶. Claude'as Chabrolis (Paryžiaus III Naujosios Sorbonos universitetas, Prancūzija), remdamasis Greimu ir kitais semiotikais, tyrinėja su kelių eismo saugumo diskursu susijusį poveikį adresatui, dalijasi savo patirtimi, tiriant tam tikras tikslinės auditorijos grupes, domisi teoriniais receptijos semiotikos klausimais⁸⁷.

Peteris Stockingeris (Nacionalinis rytų kalbų ir kultūrų institutas, Prancūzija) siekia pateikti metodologinius metmenis „tekstinio peizažo“ semiotinei analizei⁸⁸. Jo straipsniui gana artimas Pierre'o Boudono (Monrealio universitetas, Kanada) straipsnis, kuris pristato šiuolaikinę topologinę semiotiką⁸⁹. Semiotinės topologijos klausimus svarsto taip pat Sündüz Öztürk Kasar (Stambulo technikos universitetas, Turkija) pateikdamas vieno turkų kilmės rašytojos Kenizé Mourad romano analizės topologiniu aspektu pavyzdį⁹⁰.

Stebina, kiek daug puikių mokslininkų iš įvairių pasaulio šalių atsiliepė į dviejų numerių sudarytojų kvietimą pateikti savo išvalgas, dedikuotas Greimui. Autoriai ne tik apmąstė ir naujai įvertino Greimo mokslinį palikimą, bet ir pri-taikė jį naujos medžiagos analizei, numatė naujas Greimo semiotikos galimybes, naujus jos plėtros ir kaitos kelius. Visa tai įrodo, kad Greimo semiotika tebeaktuali ir yra kur kas daugiau nei tik intelektualinės mados reikalas.

84 Giulia Ceriani, „The study of the future, social forecasting, mutations: Semiotic challenges and contributions“, *ibid.*, p. 471–484.

85 Nijolė Keršytė, „Rethinking ideology: Greimas's semiotics, neomarxism, and cultural anthropology“, *ibid.*, p. 485–510.

86 Roberto Flores, „Narration and the experience of history“, *ibid.*, p. 511–528.

87 Claude Chabrol, „Construction des sens en réception : La propagande de la sécurité routière à l'épreuve de ses destinataires“, *ibid.*, p. 529–542.

88 Peter Stockinger, „Semiotics of textscapes and cultures“, *ibid.*, p. 543–562.

89 Pierre Boudon, „Tracés territoriaux d'un point de vue sémiotique“, *ibid.*, p. 563–574.

90 Sündüz Öztürk Kasar, „Lire De la part de la princesse morte de Kenizé Mourad à la lumière de la sémiotique topologique d'Algirdas Julien Greimas“, *ibid.*, p. 575–585.